

Frontera España-Portugal: documentación lingüística y bibliográfica
<http://www.frontespo.org>

Localidad: Castromil (Hermisende). Zamora

Identificador de la grabación: ESZA27003-003

Fecha de la entrevista: 26/02/2016

Entrevistadores: David Rodríguez Lorenzo

Informantes: Nemesio González, Ascensión Nieto

Versión de la transcripción: 1

Revisada: No

Licencia de uso CC BY-SA 4.0

Entr. 1 (DRL) Claro, con aquela diferenciña...

Inf. 2 (AN) E na feira da Mezquita, mira, tamén eu me acordo, pois en casa á par de cebar os porcos que matabas para a casa, ao mellor cebebas un a maiores... para vender, que | para que te desen algo para... | e de irnos á feira da Mezquita nun carro de vacas co porco e... a vender.

Inf. 1 (NG) [Asent]

Inf. 1 (NG) Doce quilómetros, oíche?

Inf. 2 (AN) Un carro, e un lombeiro...

Inf. 1 (NG) Por un lombeiro.

Inf. 1 (NG) Bueno, era un camiño de... de cabras.

Inf. 2 (AN) Era un camiño para levar un carro e vacas, va, pero íbamos á Mezquita a vender aquel porco, nada, cuando era novembro ou diciembte, [xxx].

Inf. 1 (NG) E era | e íbamos a vender laregos...

Inf. 2 (AN) Si, e laregos, [xxx], criábaslle os que te trouguese a porca e os que non quixeras para a casa íbalos a vender.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) Había alí unha muller que lle dixo ao home: "Tu se te dan | ten que te dar do-, do-, docecientas".

Inf. 2 (AN) Docecientas, [Riso].

Inf. 1 (NG) Eran mil duascentas.

Inf. 2 (AN) Eran mil duascentas e decían doce- |

Inf. 1 (NG) "En | tu lévalos [TranscrDubidosa] a ver, tu menos de docecientas non o deas".

Inf. 2 (AN) [Riso]

Inf. 1 (NG) [xxx] dela, "Eu quero docecientas, menos non llos dou", dicía a muller, "Bueno, hombre, algo terá que lle quitar, eu voulle dar mil duascentas", "Non, non, non, se non me dá as docecientas non [Riso]", "Bueno, pois da-, dareille as mil duascentas", "Non, non, non, non, non", ela pensaba que as mil duascentas non eran as docecientas, porque docecientas eran billetes de a cien... claro.

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Inf. 2 (AN) [Riso]

Inf. 2 (AN) [Riso]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Entr. 1 (DRL) Claro.

Inf. 2 (AN) E facía [xxx].

Inf. 1 (NG) Pero ao home ocorréuselle decir "Tu, se non te dan docecientas, non os vendas" e á muller podíanlle dar... | xa lle estaba dando as docecientas, pero como [xxx] decíalle mil duascentas, era para [xxx] | facer pouco da pobre muller. [Riso]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Inf. 2 (AN) E quedounos sempre eso [TranscrDubidosa], [xxx]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Inf. 1 (NG) "Non, non, eu se non mas dá as docecientas non, non os vendo".

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Inf. 1 (NG) A seiscentas pesetas cada larego.

Entr. 1 (DRL) E... vamos ver, larego, entón, é a cría do porco, a da vaca, vitelos... chamábanlle, e cando é un pouco máis grandaña... ?

Inf. 2 (AN) Claro, si.

Inf. 1 (NG) Vitelo, vitelo.

Inf. 2 (AN)	Si.
Inf. 1 (NG)	Noveliño, noveliño, xa é despois xa é boi.
Entr. 1 (DRL)	Un noveliño.
Entr. 1 (DRL)	Novelo, unha novela, e despois xa é boi.
Inf. 2 (AN)	Xa é boi.
Inf. 1 (NG)	Xa é boi.
Entr. 1 (DRL) ovella... ?	Vale, e, e... para as ovellas... a, a cría da
Inf. 1 (NG) é carneiro.	Era cor-, cordeiriño, despois xa é borrego... despois
Inf. 2 (AN)	Cordero.
Entr. 1 (DRL)	[Asent]
Entr. 1 (DRL)	Vale, moi ben.
Entr. 1 (DRL)	[Emisión] E, e para as cabras?
Inf. 1 (NG) chibo é cas-, é castrón.	Cabritiño, cabrito... despois xa era chibo, porque
Inf. 2 (AN)	Si.
Inf. 2 (AN)	Xa era xa chibo.
Entr. 1 (DRL)	[Asent]
Entr. 1 (DRL)	E teñen un nome específico para o que é o semental?
Inf. 1 (NG)	Castrón... o de o da cabra.
Entr. 1 (DRL)	É castrón.
Entr. 1 (DRL)	E... e o da ovella?
Inf. 2 (AN) beche, si.	Ou beche tamén lle chaman, ou tamén lle chamabamos
Inf. 1 (NG)	Ou beche.
Entr. 1 (DRL)	Beche, chámanlle.
Inf. 1 (NG)	Beche.

Entr. 1 (DRL) Beche.

Inf. 1 (NG) E o da cabra | o da ovella, carneiro.

Inf. 2 (AN) Carneiro, si.

Entr. 1 (DRL) Carneiro.

Inf. 1 (NG) Marón, tamén lle puñ- | tamén lle dicíamos [TranscrDubidosa] o marón.

Entr. 1 (DRL) Marón, teño, teño oído, si, marón, creo que foi en Hermisende, precisamente, Marón.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 1 (NG) Si, si, tamén [xxx] | tamén existe carneiro ou marón.

Inf. 2 (AN) Si.

Entr. 1 (DRL) Moi ben.

Inf. 1 (NG) Non, normalmente dicíase "tes un bon marón".

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) E cando están todas xuntas as ovellas, como lle di- |
?

Inf. 1 (NG) Magote.

Entr. 1 (DRL) Un magote.

Inf. 1 (NG) De ovellas.

Inf. 2 (AN) Si.

Entr. 1 (DRL) E se son cabras, é magote tamén ou... ?

Inf. 1 (NG) Magote de cabras.

Entr. 1 (DRL) Claro.

Inf. 1 (NG) Unha cabrada, pero |

Inf. 2 (AN) Ou cabrada, si.

Entr. 1 (DRL) Cabrada.

Inf. 1 (NG) Cabrada.

Entr. 1 (DRL) E de vacas?

Inf. 1 (NG) Vacas... eiquí as vacas nunca, nunca, nunca houbo...
eiquí nunca se xuntaron.

Inf. 2 (AN) Vacada ou... | nunca se | non.

Entr. 1 (DRL) Nunca houbo moitas.

Inf. 1 (NG) Pero bueno, iban, iban á serra, efectivamente, iban á
serra e dicían "Vaia | hox-, hoxe baixamos a vacada da serra", o sea, que era
vacada.

Inf. 2 (AN) Moitas non. [TranscrDubidosa]

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 2 (AN) A vacada, "hai que baix- |"

Inf. 2 (AN) [xxx] | a vacada, era a vacada, vacada, si, vacada.

Entr. 1 (DRL) É a vacada, [Asent], moi ben.

Inf. 1 (NG) Porque eiquí temos unha serra, para alá... en
Sanabria... unha serra de | eu non sei se ten duascenas hectáreas ou... e
subían no mes de [x]unio... hasta septiembre... andando, que hai... hai c- |
hai un m-, un montón de | dicía [TranscrDubidosa] cinco horas de vi- | de, de,
de camiño ou seis... de vacas, andando... ao | para [TranscrDubidosa] subir a
vacada.

Inf. 2 (AN) As que non tiñas paridas eran as que se botaban á
serra.

Entr. 1 (DRL) Ao ritmo, ao ritmo |

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) E ao baixar, igual.

Inf. 1 (NG) En principio había vaqueiros... antes de eu saír,
aínda, aínda tiña | había vaquei- | os meus aínda foron guardar unhas vacas...
| a vacada, sendo eles vaqueiros, porque pagábanlle entón | algo lle darían.

Inf. 2 (AN) Claro.

Inf. 1 (NG) Despois is- | xa era a vela.

Entr. 1 (DRL) Pero pasaban alí todos aqueles meses?

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 1 (NG) Si.

Entr. 1 (DRL) Pasaban o verán | ?

Inf. 2 (AN) Si, o verao alí.

Inf. 1 (NG) Home, ao mellor non, non o mesmo... ao mellor se iba meu | un | meu tío unha semana e para a outra semana iba outro tío a relevalo -entendes?-, porque os meus eran sete ou oito irmaos.

Entr. 1 (DRL) Pero a vacada estaba alí na serra todo o verán, pacendo...

Inf. 2 (AN) Si, estaban, estaban, estaban... si.

Inf. 1 (NG) [xxx]

Inf. 1 (NG) Exactamente.

Inf. 2 (AN) Máis que nada, relevarse tamén para subir comida, porque levaban para sete ou oito días, para máis ao mellor non.

Entr. 1 (DRL) Claro.

Inf. 2 (AN) E despois xa, xa iban á vela, á vela chamabámoslle, por e[x]emplo... un día por cada vaca que tuveras ali, se tiñas tres vacas, estabas tres días, e iban dous veciños do pueblo... de compañeiros, para non estar unha persona sola así nunha serra xa [TranscrDubidosa].

Inf. 1 (NG) Eu fun mutas veces.

Inf. 1 (NG) Dous.

Entr. 1 (DRL) Ah, entón íbanse turnando para...

Inf. 2 (AN) Si, despois xa pois iba outro.

Inf. 1 (NG) Por e[x]emplo |

Entr. 1 (DRL) Cantas máis vacas tuvera, máis días lle tocaba de ir.

Inf. 2 (AN) Eso, máis días tiña que estar.

Inf. 1 (NG) Máis días estaba.

Inf. 1 (NG) Entonces había que combinarse, se eu |

Entr. 1 (DRL) Eso chamábanlle a vela.

Inf. 1 (NG) A vela.

Inf. 2 (AN) [Asent]

Inf. 1 (NG) Se eu tiña dúas vacas, tiña que estar dous días, tiña que combinar con outro que tuvera outras dúas, para subirmos xuntos e baixar xuntos -entendes?-, despois xa se combinaban.

Inf. 2 (AN) Con outro que tivera tamén solo dúas.

Entr. 1 (DRL) Para ir e vir.

Inf. 2 (AN) Xuntos e baixar.

Entr. 1 (DRL) Tiñan todo... [Riso] | todo tiña a súa organización.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 2 (AN) Si, si, claro, si.

Inf. 1 (NG) E despois a cada vaca púñanlle un número... número un... según o número que te tocasse -entendes?-, cada ganadero.

Inf. 1 (NG) Para saber, se se perdía unha vaca... onde estaba e...

Inf. 2 (AN) Saber de don- | de quen era e...

Inf. 1 (NG) Cunha máquina | cunha tixeira ou cunha máquina de cortar o pelo... se te, se te tocaba o número un, pois facíaslle o un, e se tocaba o dez, facíaslle o dez, así gravado no pelo da vaca, nun | ou na barriga ou... nunha costela, ou... o que é na piel.

Inf. 2 (AN) Facíalle o número no pelo.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) Moi ben.

Entr. 1 (DRL) E... e as ovellas, aproveitábaselles a...

Inf. 2 (AN) A la.

Entr. 1 (DRL) E... e como lle chaman cando se quita?

Inf. 1 (NG) Tosquear.

Inf. 2 (AN) Tosquear.

Entr. 1 (DRL) Tosquear.

Inf. 2 (AN) Nós eiquí chamámoslle tosquear.

Entr. 1 (DRL) Esa é palabra... propia de aquí.

Inf. 2 (AN) Cunha tixeira.

Entr. 1 (DRL) Cunha tixeira.

Inf. 2 (AN) Que agora xa hai máquinas, pero non...

Inf. 1 (NG) Tos-, tosq-, tosqueábase, con tixeira á mão...
[TranscrDubidosa]

Inf. 2 (AN) As mulleres tosqueábamos coas tixeiras.

Entr. 1 (DRL) Era un traballo de mulleres, o de tosquear.

Inf. 2 (AN) Si, normalmente, si, bueno, homes tamén algún, pero, normalmente, máis a muller.

Inf. 1 (NG) Bueno, e homes, pero, normalmente, máis a muller.

Entr. 1 (DRL) E aproveitaban aquela lá... ?

Inf. 2 (AN) Si, vendíamola, e facíamos cobertores, mantas.

Inf. 1 (NG) Lavá- | e a tra- | ao mellor lavábana e fiábana...

Inf. 2 (AN) Non, hubo ocasións de que nos dedicamos a facer as mantas para as camas... daquela lá, botabámola... a uns que viñan e... tantos quilos, sale unha manta, e ao mellor vendías outra pouca e xa lle daba para o traballo do... | de pagar a feitura dos outros, dos cobertores que fizeras, si.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) Si, señor.

Entr. 1 (DRL) E que máis se aproveitaba... [Emisión] ?

Inf. 1 (NG) Da ovella?

Entr. 1 (DRL) Da ovella, non, da cabra igual, ou da ove- | ou da vaca, aproveitábase para carne, para... ?

Inf. 2 (AN) Nada máis.

Inf. 2 (AN) Da cabra, nada.

Inf. 1 (NG) E para traballar.

Inf. 2 (AN) E para traballar, si.

Entr. 1 (DRL) E para traballar.

Inf. 1 (NG) A vaca traball- | era esclava.

Inf. 2 (AN) Mu-, mui esclava, si.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) Traballaba, miran que facían o traballo todo.

Entr. 1 (DRL) E para leite?

Inf. 2 (AN) E leite, pouco, esas vacas, leite, pouco.

Inf. 1 (NG) Pouco.

Inf. 1 (NG) Daban... | mira que leite darían, logo de | xunxidas todo o día ao... | presas a un, a un xugo.

Inf. 2 (AN) Todo o día a, a arar, e até se tiñan o vitelo, mamáballe o vitelo o leite, leite case nada.

Inf. 1 (NG) E a xente deixáballes, bueno, algo se lle muxía.

Inf. 1 (NG) Había vacas que aínda daban leite, pero, claro, para un, para un vello, para un meniño... ou así.

Inf. 2 (AN) Pouco.

Entr. 1 (DRL) Claro.

Inf. 2 (AN) Para unha falta.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) Claro.

Inf. 2 (AN) Para unha falta.

Entr. 1 (DRL) E donde teñen o leite, aquela parte, como lle chaman?

Inf. 1 (NG) O amoxo.

Inf. 2 (AN) Amoxo.

Entr. 1 (DRL) Amoxo.

Inf. 2 (AN) Amoxo.

Entr. 1 (DRL) Esa palabra tamén é moi, moi, moi de aquí, si, señor, tamén a teño escoitado en Portugal, amoxo, si, señor.

Inf. 1 (NG) Si, o amoxo.

Inf. 2 (AN) É o amoxo.

Inf. 1 (NG) [Asent]

Entr. 1 (DRL) E co leite, claro, se había pouca produción de leite, [Emisión] xa... requeixo e queixo, esas cousas...

Inf. 2 (AN) Nada.

Inf. 1 (NG) Non, non se facían.

Inf. 2 (AN) Nada, deso nada, deso nada.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) Despois tamén... muxíase muto as cabras.

Inf. 2 (AN) Si, as cabras tamén.

Inf. 1 (NG) Ao quitarlle os cabritos, muxíanse.

Inf. 2 (AN) Os cabritos, si, as cabras aínda ao mellor se muxían.

Inf. 1 (NG) E coa | na | as cabras e as ovellas tamén andabamos á vela, como coas vacas na serra, pero eiquí a | con esas era todo o ano... sabes?

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) [xxx] unha peneira, xa non sei se sabes o que é unha peneira, unha | un círculo de madeira, redondo, desta altura, e levaba unha tela moi fina debaixo, que era por onde pasaba a fariña.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 2 (AN) Que era como pasaba a fariña.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) E bueno |

Entr. 1 (DRL) E, e o que quedaba así por riba... ?

Inf. 1 (NG) Eso é farelo, eso era para os porcos, era o que se lle daba aos porcos, eles non comían outra cousa, patatas cocidas, con aqueles farelos, mazarocas de millo, bre- | verzas e, cuando eran laregos pequenos, iban as mulleres a ripar aos negrillos, folla de negrillo.

Inf. 2 (AN) Os farelos, era o farelo, para os porcos.

Inf. 2 (AN) [Asent]

Inf. 2 (AN) Os negrillos.

Inf. 2 (AN) Uis árbores que hai | si | uis árbores que hai... | as follas, subíanse aos árbores cun saco, ataban un saco á cintura... e veña, veña, a ripar hasta que enchían o saco.

Entr. 1 (DRL) Que é, arripar?

Inf. 1 (NG) Si.

Entr. 1 (DRL) Que é arripar?

Inf. 1 (NG) Ripar é quitarlle as follas á rama.

Inf. 1 (NG) Aquelo era marabilloso, mira, aínd- | agora... agora doulle unha enfermidade aos negrillos, eiquí non quedou un, eh.

Inf. 2 (AN) Había muchísimos negrillo eiquí neste pueblo, pero agora non.

Inf. 1 (NG) Pero na |

Entr. 1 (DRL) Que era, como un arbusto, un... ?

Inf. 1 (NG) Árbol de... hasta catorce metros, árbol grande, coma robles de grandes, coma robles.

Entr. 1 (DRL) Un árbol grande?

Inf. 2 (AN) Si, un árbol grande, si.

Entr. 1 (DRL) Negrillo chamábanlle.

Inf. 1 (NG) Si.

Inf. 2 (AN) Negrillo, si.

Inf. 1 (NG) Entón case morreron todos.

Inf. 1 (NG) Pero cuando éramos nenos tiñamos unha prima miña en casa, Angelita, que iba ripar... e non iba ela sola, iban mutas, e todas no alto dos negrillos, aquelas rapazas... ripando e cantando.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 2 (AN) E cantando, cantando así esas... canciois antigas que había, [xxx].

Inf. 1 (NG) Claro, ripaban a rama e tiñan un saco atado á cintura, para o saco, ripaba outra rama, para o saco, e así era a vida.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 2 (AN) Hasta que o enchían.

Inf. 2 (AN) Logo enchían, ataban e tirábano abaixo.

Entr. 1 (DRL) E acompañaban aqueles traballos, que eran traballos pesados -non?-, repetitivos, tal, cantando e...

Inf. 1 (NG) Todos pesados.

Inf. 2 (AN) Si, si, si.

- Inf. 1 (NG) Si, cantando, pero aí había unha zona que había mutos negrillos aí...
- Inf. 2 (AN) Muto negrillo, en cada un había un e de | porque to-, todo o mundo tiña porcos, non é como agora.
- Inf. 1 (NG) Se aquilo estivera grava- | se aquilo estivera gravado, hoxe tiña muto valor, [xxx].
- Inf. 2 (AN) Si.
- Inf. 2 (AN) Todo o mundo tiña porcos e todas as casas tiñan que ir a ripar, e había mutas | as casas todas estaban con xente, non é como agora, que a metade delas están xa... sen xente.
- Entr. 1 (DRL) Pois.
- Inf. 1 (NG) E o que te iba a con- |
- Inf. 1 (NG) E o que te iba a contar, home |
- Inf. 1 (NG) Ao mellor matabas... a cuchillo, coma s- | agora xa se lle dá un tiro na cabeza, pero antes era a dolor todo, eh.
- Inf. 1 (NG) Despois xa non había gas para queimalos, había que queimalos con, con palla, coa |
- Inf. 2 (AN) Con palla... antes non se chamuscaba cos chamuscadores que hai agora, era con palla.
- Entr. 1 (DRL) [Asent]
- Inf. 1 (NG) Coa palla de centeo facías uns... | así, chamábanlle fachois, e con aquilo chamuscabas os porcos.
- Inf. 2 (AN) Así uis gaveliños [TranscrDubidosa].
- Inf. 1 (NG) Lavábanse con pedras, para o outro día desfaciáanse... salábase todo en casa, que agora xa case nin se cura... e... adobabas e facías os chourizos era... | e é o que había.
- Entr. 1 (DRL) E como era, como era aquel día... da matanza?
- Inf. 1 (NG) O da matanza era m- | un día mui alegre, mui...
- Inf. 2 (AN) Ah, mui bon, mui bon, mui familiar, mui bon.
- Inf. 1 (NG) Esta- | eu esta- | estabamos soñando, cuando eramos nenos, soñando con [xxx], so-, soñando co...
- Inf. 2 (AN) Co | coa matanza, si.
- Inf. 2 (AN) Despois xa comíase, cenábase, á noute os homes bebían

algo de máis e cantaban, [xxx] cantar, [xxx], había unha | máis ca agora, máis ca agora.

Inf. 1 (NG) É.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) Despois xa todo o mun-, todo o mundo a cantar e a xogar ás cartas e a...

Entr. 1 (DRL) [Riso]

Inf. 1 (NG) Eran mu- | ao mellor xuntábanse cuarenta personas naquela matanza, eh.

Inf. 2 (AN) Na, na matanza, e despois xa era a do outro, e despois xa a do do outro.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) Cuarenta persoas na, na casa.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 1 (NG) Si, porque iban as familias todas, entendes?

Inf. 2 (AN) Todas, si.

Entr. 1 (DRL) Claro.

Entr. 1 (DRL) E o primeiro día o que se facía era matar, nada máis.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 1 (NG) E comer, aquel día comíase.

Inf. 2 (AN) Matalos, as muller- | os homes mataban os porcos, as mulleres lavabamos as tripas, era o que facíamos, e logo a comer e a tarde xa sen facer nada.

Inf. 1 (NG) Matar | xa se comían... |

Inf. 1 (NG) O primeiro que se facía era, antes de nada, desde que ao porco colgado lle sacaban as tripas, o páncreas, que chamábase aquí a | que se chamaba a páxara -non?

Inf. 2 (AN) Do porco, [xxx] as tripas.

Entr. 1 (DRL) A páxara.

Inf. 1 (NG) A páxara.

Inf. 1 (NG) Xa... estaban os homes esperando polas páxaras para

Inf. 2 (AN) Entonces aquelas tri- | a tripa do | daquelo... e as patas, xa se limbiapan e facías os callos... da matanza, con aquilo, co... que mataras, e despois xa sempre facíamos arroz, cun algún galo da casa ou algo [TranscrDubidosa].

Inf. 1 (NG) Si, e despois xa detrá- [TranscrDubidosa] | comer, alí aquel día era comer a esgalla e despois xa... cocido.

Inf. 2 (AN) Comer así, e logo o cocido... logo o cocido, comer era... | sí.

Inf. 1 (NG) Cocido de carne [TransrDubidosa], orelleira, chourizo cocido... trozos do xamón, así do lacón...

Inf. 1 (NG) Non, aquel día era... a ra[x]a tabla.

Entr. 1 (DRL) [Asent] Era un día... unha festa importante, non?

Inf. 2 (AN) Si, e despois xa á noute facías o caldo, o caldo.

Inf. 1 (NG) E era unha festa, porque mira que miña, miña mai, meu | eran mutos irmaos, meu pai non tanto, pero miña mai... desde agosto ou setembro que xa, que xa non | acababas o que é o touciño do porco... da matanza do ano pasado, viña agosto e xa non había nada.

Inf. 1 (NG) Como se chegaba alí hasta a matanza sen nada?

Entr. 1 (DRL) E son unhos cuantos meses.

Inf. 2 (AN) E despois xa os xamoi- | despois outra cousa... facían, os xamoi... pois por e[x]emplo, se dabas dez quilos de xamón, que te pesara un xamón, dábante vinte de carne castellana, touciño castellano.

Inf. 1 (NG) [xxx]

Inf. 1 (NG) Si, cambiaban os tal [TranscrDubidosa], por carne castellana.

Inf. 1 (NG) Daquel touciño, costilla non, [xxx].

Entr. 1 (DRL) Chámanlle car- | chamábanlle carne castellana, touciño.

Inf. 2 (AN) Castallana.

Inf. 1 (NG) Viñan, viñan os to-... | viñan os touciñeiros [TranscrDubidosa] con aquela | con aqueles touciños...

Inf. 2 (AN) E cambiábano, mira, porque, claro, aqueles vinte | aqueles dez quilos de xamón, por e[x]emplo, tiña hueso, tiña... | non lles rendían, que como dábanlle vinte da outra maneira, e a xente o que quería era ter que pór... na fuente.

Inf. 1 (NG) Era unha, era unha... | así de gordal
[TranscrDubidosa].

Inf. 2 (AN) Pous a xente, mira, cambiaba os xamois por | pola
carne esa, para ter hasta que mataran outra vez.

Entr. 1 (DRL) Porque [xxx]...

Inf. 1 (NG) Claro.

Inf. 1 (NG) Aquelas t- | eran así de gordas, [xxx].

Inf. 2 (AN) Se ao mellor comían as paletillas, no verao.

Inf. 1 (NG) Eso viría de Salamanca, ou non sei de onde viría
aquela carne, chamábanlle carne castellana.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 2 (AN) Cham- | aquela carne castellana, si.

Inf. 1 (NG) Gordá, gordísima, así unhas follas coma... |
grandísimas, serían porcós coma... | moi grandes tiñan que ser.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 2 (AN) E facíanas [xxx].

Inf. 1 (NG) Primeiro, primeiro cambiaban quilo por quilo... en
principio.

Inf. 2 (AN) Pero eu xa solo llo oíra falar...

Inf. 1 (NG) Si, eu aínda llo oín a meu pai, cambiar quilo de
xamón por quilo daquel touciño.

Inf. 2 (AN) [Emisión] Pois neso tamén... claro, era o hueso.

Inf. 1 (NG) Si, porque | é porque decíalle, "É porque [xxx] o
xamón ten hueso e... te- | e rende menos".

Inf. 1 (NG) Claro, porque unha, unha posta de touciño cortábala
en sete cachos que era nunha casa e aínda comían un... pero o que tocaba o
hueso do xamón, que comía?

Inf. 2 (AN) Un cacho cada un.

Entr. 1 (DRL) Claro.

Inf. 2 (AN) O hueso do xamón, que comía?

Entr. 1 (DRL) Claro, [Asent].

Inf. 2 (AN) Non comía xa nada.

Entr. 1 (DRL) [Emisión] O primeiro día matábase, deixábase colgado, e cantos días deixaban colgado?

Inf. 1 (NG) Si.

Inf. 2 (AN) Si.

Inf. 1 (NG) [Emisión] Ao mellor |

Inf. 2 (AN) Para o día seguinte e ao mellor un día no medio, cada un do s-... | dependía.

Inf. 1 (NG) Dependía.

Entr. 1 (DRL) E despois, [Emisión]...

Inf. 2 (AN) Desfacíase.

Entr. 1 (DRL) Desfacíase.

Inf. 2 (AN) Si, e xa se picaba todo á mao, mesmo picar tíñamos que picar á mao, viñante familias ao mellor a botar unha mao e ao mellor estabas hasta as dúas da mañã, picando, picando, para adobar.

Entr. 1 (DRL) E |

Inf. 1 (NG) E o | e, e o touciño, o touciño e os xamois xa iban a salar.

Inf. 2 (AN) Xa iban a salar, xa os salábamos na casa...

Entr. 1 (DRL) Claro, apartábase o que iba para salgadeiro...

Inf. 1 (NG) Na casa.

Inf. 2 (AN) Si, o que era espinazo e cousas de salar, para salar.

Inf. 1 (NG) Exactamente.

Entr. 1 (DRL) [Asent] As a-... |

Inf. 2 (AN) E despois xa ao día seguinte tiñas a carne de adobo nas artesas, ou os chourizos, e despois xa para o outro día é que xa se facían as | os chourizos.

Inf. 1 (NG) [xxx] cunha máquina de [xxx].

Inf. 2 (AN) E logo facíamos outra festa que lle chamabamos a festa dos chourizos.

- Entr. 1 (DRL) E que tipo de chourizos se facían?
- Inf. 2 (AN) Eiquí facíamos o que era o chourizo chourizo e logo outras que lle chamabamos | que xa botabámoslle as carnes así sangrientas e así o máis malo, e os... pulmois, o corazón, e chamabámoslle as bochas, para cocer, bochas para cocer.
- Entr. 1 (DRL) [Asent]
- Inf. 1 (NG) As bochas.
- Inf. 1 (NG) Esas para comer así cocidas.
- Inf. 2 (AN) Para comer cocidas -sabes?-, todo o inverno, cocidas.
- Inf. 2 (AN) E logo facíamos, unha vez de que facíamos esas [TranscrDubidosa], chamabámoslle a festa dos chourizos, invitabamos tamén á familia, xa ao mellor non tantos como os máis achegados, non tantos como o día da matanza, cociamos as cabezas do porco, e naquela auga das cabezas do porco | comíamos aquel día coas cabezas do porco ou ao mellor aínda do cocido que te sobraba da matanza... bueno, comíamos, e naquela auga aproveitabamos a facer os chourizos de pan, chamabámoslle o chourizo fariñado, que era daquela auga, con pan, arroz, e a ese algunha grasiña lle, lle botabamos, e aquela tarde as mulleres, de vez que se comía e que se facía aquela sopa, e facíamos os chourizos, e eran os chourizos de masa, eses solo valían para comer... |
- Inf. 1 (NG) Eso era en caldo, iban | botaban cunha cuchara, a un embudo, para a tripa.
- Inf. 2 (AN) Era... | si, eran | non se facían á máquina, facíanse á mao porque era... caldoso, caldoso, era [xxx].
- Inf. 1 (NG) Era así un caldo.
- Inf. 1 (NG) Despois xa co tempo aquilo en- | cuallaba... | é, comíase todo o inverno, con patatas cocidas e...
- Inf. 2 (AN) E comíanse cocidos tamén, cocidos no inverno.
- Inf. 2 (AN) Si.
- Entr. 1 (DRL) [Asent]
- Entr. 1 (DRL) E eses aínda se fan hoxe?
- Inf. 2 (AN) Hai quen os fai aínda, eu por e[xe]mplo, hoxe fago morcilla, fago a morcilla, en vez de... ese chourizo, collo o sangue o día da matanza, e fago a morcilla.
- Inf. 1 (NG) Hai zonas que si.
- Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) Nós, nós, nós aínda facemos as morcillas.

Entr. 1 (DRL) [Asent] Do sangue.

Inf. 1 (NG) Aínda onte comimos... cun cachiño de morcilla.

Inf. 2 (AN) Aínda onte, probámolas onte as morcillas, si.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 2 (AN) E botolles o mel, fágoas dulces, que hai quen as | por e[x]emplo... o rapaz tenas a vender na carnicería, pero non son dulces, son desas de Burgos e de para aí, que son sangue e arroz, pouco máis ou menos coma estas, pero sin | pero... carne [xxx] levan, [xxx] non sei ben, porque eu algunha vez as teño traído... e non ten, pero as nosas si, e bótolle carne da da cabeza, e... e mel e pan, un pouco arroz e o sangue.

Inf. 1 (NG) Levan dulce.

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 1 (NG) Levan cebola e tal, pero...

Entr. 1 (DRL) Si.

Inf. 1 (NG) Cebola, muta cebola, bueno...

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Entr. 1 (DRL) [Asent]

Inf. 2 (AN) Esas aínda as facemos hoxe, aínda hai casas que as facemos.

Entr. 1 (DRL) Si, señor.

Inf. 2 (AN) Si.